

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง และเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ร้อง) ได้รับแจ้งการจดทะเบียนพรรคไทยมหารัฐ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคไทยมหารัฐจึงเป็นพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นเกินเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๕๓ หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบแต่พรรคไทยมหารัฐไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคในรอบปี ๒๕๕๓ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ ภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ฯ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำร้องให้พรรคไทยมหารัฐเพื่อยื่นคำชี้แจง

พรรคไทยมหารัฐ (ผู้ถูกร้อง) โดยนายคณิต บุญสุวรรณ หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐยื่นคำชี้แจง แก่ข้ากกล่าวหา ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ พร้อมเอกสารประกอบต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า พรรคไทยมหารัฐได้รับแจ้งการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ในการจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๓ พรรคไทยมหารัฐไม่เคยได้รับ หนังสือเตือนจากผู้ร้อง แต่ในทางกลับกันเมื่อเจ้าหน้าที่พรรคไทยมหารัฐได้ติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้รับคำตอบว่า พรรคไทยมหารัฐมิได้มีชื่ออยู่ในบัญชีพรรคการเมืองที่จะต้องส่งรายงานผลการดำเนินการในรอบปีที่ผ่านมาเพราะพรรคไทยมหารัฐได้รับการจัดตั้งยังไม่ถึง

เก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน โดยนับจากวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นวันที่จัดตั้งสาขาพรรค ครอบคลุมภาค จึงได้รับการยกเว้นไม่ต้องส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรค แต่ในที่สุดพรรคก็ได้ตัดสินใจ ส่งรายงานดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ การจัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคล่าช้า พรรคไม่มีเจตนาในการกระทำความผิด จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ผู้ร้อง ยื่นคำร้องเพิ่มเติมพร้อมเอกสารประกอบ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ชี้แจงต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยมหารัฐไว้ใน ทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ แล้ว ได้แจ้งให้พรรคไทยมหารัฐทราบพร้อมทั้ง จัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานของพรรคการเมืองเพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ในคู่มือดังกล่าวมีวิธีการ ในการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง รวมทั้งบทกำหนดโทษอย่างชัดเจนในคราว ประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ได้มีการแจ้งเตือน ให้ที่ประชุมทราบว่า พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน หัวหน้า พรรคการเมืองจะต้องรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้อง ตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ของทุกปี เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการประชุมดังกล่าว รวมถึงการประชุมผู้อำนวยการพรรคการเมือง ครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ พรรคไทยมหารัฐไม่ได้ส่งผู้แทนพรรคเข้าร่วมประชุม ทั้ง ๆ ที่ได้รับหนังสือเชิญประชุมแล้ว พรรคไทยมหารัฐจะอ้างตามความเข้าใจของเจ้าหน้าที่พรรค ซึ่งตีความว่า ได้รับแจ้งการจัดตั้งในวันที่มีสาขาพรรคครบสี่ภาค ตามมาตรา ๒๕ คือวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๓ ย่อมขัดกับกฎหมายเพราะเป็นคนละกรณีและคนละขั้นตอนกับมาตรา ๓๕

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ยุติโดยพรรคไทยมหารัฐผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้งคัดค้านว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคไทยมหารัฐไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ และได้แจ้งให้พรรคไทยมหารัฐทราบแล้ว พร้อมทั้งจัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานของ พรรคการเมืองเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน ซึ่งในคู่มือดังกล่าวมีวิธีการในการจัดทำรายงานการดำเนิน กิจการของพรรคการเมือง รวมทั้งบทกำหนดโทษด้วย ดังนั้นเมื่อนับถึงวันสิ้นปี ๒๕๕๓ พรรคไทยมหารัฐ ได้จัดตั้งขึ้นเป็นเวลาเกินเก้าสิบวันแล้ว ทำให้หัวหน้าพรรคมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ บัญญัติไว้ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเหตุที่หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ เพราะเชื่อคำแนะนำของ

เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องนั้น ก็ไม่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องยอมรับว่าเป็นความจริง ทำให้รับฟังไม่ได้ตาม ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกร้อง แต่น่าเชื่อว่าเกิดจากความเข้าใจผิดของผู้ถูกร้องเอง ซึ่งมีสาเหตุสุดวิสัย ทั้งไม่มีกฎหมายใดบัญญัติว่านายทะเบียนมีหน้าที่จะต้องเตือนให้หัวหน้าพรรคหรือผู้ถูกร้องปฏิบัติตาม มาตรา ๓๕ เสียก่อน ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้องจึงฟังไม่ขึ้น และแม้ข้อต่อสู้ต่างๆ ของผู้ถูกร้องอาจถือได้ว่า หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐมิได้ตั้งใจที่จะฝ่าฝืน มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ตาม แต่ตาม บทบัญญัติมาตรานี้ได้ระบุระยะเวลาที่หัวหน้าพรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายไว้อย่างชัดเจน คือภายในเดือนมีนาคม โดยไม่มีข้อยกเว้นให้กระทำได้หลังจากพ้นกำหนดเวลานั้นแล้ว บทบัญญัติ ดังกล่าวจึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะใช้ดุลพินิจตีความเป็นอย่างอื่นในทางที่เป็นคุณหรือ ผ่อนผันแก่ผู้ถูกร้องได้ ตามพฤติการณ์แห่งคดีจึงต้องถือว่า หัวหน้าพรรคไทยมหารัฐฝ่าฝืน มาตรา ๓๕ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตามที่นายทะเบียนกล่าวหา อันเป็นเหตุให้นายทะเบียนต้องร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคไทยมหารัฐตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยมหารัฐ แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ